

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 24.10.2005
KOM(2005)504 lõplik

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

Merekeskkonna kaitse ja säilitamise temaatiline strateegia

{SEK(2005)1290}

1. SISSEJUHATUS

Merekeskkond on hinnaline vara. Ookeanid ja mered moodustavad 99% maakeral olemasolevast eluruumist, katavad 71% maakera pinnast ja moodustavad 90% biosfäärist ning on seeläbi bioloogilise mitmekesisuse poolest rikkamad kui maismaa ja magevee ökosüsteemid. Mere ökosüsteemidel on võtmeroll kliima- ja ilnamudelites. Merekeskkond pole mitte ainult elutegevuseks hädavajalik eeldus, vaid aitab oluliselt kaasa ka majanduslikule ja sotsiaalsele heaolule ning elukvaliteedile.

Samal ajal on merekeskkond suure koormuse all. Bioloogilise mitmekesisuse pidev vähenemine, ohtlike ainete saaste tase ja kliimamuutuse tagajärjed on ühed kõige selgemad ohusignaalid. Hiljuti avaldatud ÜRO aastatuhande ökosüsteemi hinnangus juhiti tähelepanu kahanevatele kalavarudele ja mereelu hävitavale ohtlikule vetikate õitsemisele, kui kahele kõige silmatorkavamale näitele selle kohta, et ökosüsteemis on toimumas üha kiiremad ja võimalik, et pöördumatud muutused.

Arvestades kasvavat muret Euroopa ookeanide ja merede seisundi pärast, võeti ELi kuuenda keskkonnakaitse tegevusprogrammiga kohustus välja arendada temaatiline strateegia merekeskkonna kaitseks ja säilitamiseks (edaspidi „strateegia“) üldise eesmärgiga „*edendada mere säästvat kasutamist ning säilitada mere ökosüsteeme*“. Kuigi strateegia keskendub eelkõige ELi piirkondlike merede kaitsele, arvestatakse ka rahvusvahelist mõõdet, teadvustades ELi „jalajälgede“ vähendamise tähtsust ka teistes maailma paikades, kaasa arvatud avameredel.

Strateegiat tuleb vaadelda ELi uue merenduspoliitika arengu laiemas kontekstis. Vajadus sellise poliitika järele tuleneb mere majanduslikust, sotsiaalsest ja keskkonnavalasest tähtsusest Euroopas, nagu seda on rõhutatud komisjoni strateegilistes eesmärkides aastateks 2005–2009. Eesmärgiks on merekeskkonnaga harmoonias oleva dünaamilise meremajandusega Euroopa, mida toetab tiptasemel mereteadus. 2006. aasta esimeses pooles esitletakse rohelist raamatut, milles piiritletakse kõnealuse poliitika ulatus ja põhisuunad. Strateegia aitab otseselt kaasa ELi tulevase merenduspoliitika väljatöötamisele.

ELi algatused merendusküsimustes peegeldavad üha suurenevat mere ökosüsteemi tähtsuse ja tundlikkuse tunnustamist. Mitmed ELi ja kolmandad riigid on viimastel aastatel teinud tähtsaid poliitilisi algatusi selles valdkonnas. Kõigi nende poliitiliste algatuste lähtepunktiks on arusaamine, et merekeskkonna kõrgetasemeline kaitse on ookeanide ja merede täieliku majandusliku potentsiaali kasutamise võimaldamiseks hädavajalik.

2. EUROOPA MEREKESKKONNA SEISUNDI HALVENEMINE

Euroopa merekeskkond seisab silmitsi suurenevate ja tõsiste ohtudega. Komisjon kirjeldas neid oma 2002. aasta teatises.¹ Märke meie merede ja ookeanide halvenevast seisundist on viimase kolme aasta jooksul pidevalt lisandunud. Euroopa merekeskkonna bioloogiline mitmekesisus väheneb ja selles toimuvad pidevad muutused. Merekeskkonda hävitatakse, häiritakse ja selle seisund halveneb.

---

¹ KOM(2002) 539.

Põhiohud merekeskkonnale on kliimamuutuse mõjud, saaste (k.a ohtlike ainete põhjustatud saaste, maismaalt lähtuv saaste, jäätmed, mikrobioloogiline saaste, naftareostus nii õnnetuste tagajärjel kui ka laevaliikluse ning nafta- ja gaasi ammutamise tõttu avamerel, laevade lammutamisel tekkiv saaste ja mürasaaste), kutselise kalapüügi mõjud, võõrliikide (eksootilised liigid) sissetoomine peamiselt laevade ballastvee veekogusse juhtimise kaudu, toitainetega rikastumine (eutrofeerumine) ja sellega kaasnev vetikate õitsemine ning ebaseaduslik radionukliidide veekokku juhtimine (lisateavet ohtude ja survetegurite kohta vaata strateegiaga kaasasolevast mõjude hindamisest).

Praegune merekeskkonna halvenemine ja sellega kaasnev ökoloogilise kapitali erosioon seab ohtu heaolu ja tööhõivevõimalused, mida pakuvad Euroopa ookeanid ja mered. Kui nende probleemidega ei tegeleta, siis seab see küsimuse alla ELi merendusega seotud valdkondade võime anda suur panus Lissaboni tegevuskava täimisse.

Eelkõige mõjutaks see majandustegevusi, mis sõltuvad otseselt merekeskkonna kvaliteedist. Samuti avaldaks see tõsist mõju väga tähtsale turismisektorile. Sissetulekute vähenemist kalanduses ainuüksi tursa ülepüügi tõttu Põhja- ja Läänemeres hinnati 2002. aastal ligi 400 miljonile eurole.² Teiste hinnangute kohaselt võib Briti kalanduse käive langeda kuni 30%, kui kalavarusid halvasti majandatakse ning kui tööstust ei suudeta moderniseerida, et konkurents püsida.³

3. PUUDULIK INSTITUTIONAALNE RAAMISTIK MEREDE HALDAMISEKS

Euroopa merekeskkonna kaitse parandamist pärsvad mitmed institutsionaalsed takistused:

- ELi ja liikmesriikide tasandil on olemas mitmesugused meetmed, mis aitavad merekeskkonna kaitsele teatud määral kaasa, kuid enamik neist keskendub kindlatele sektoritele ega ole spetsiaalselt merekeskkonna kaitseks kavandatud;
- mitmete Euroopa piirkondlike merede suhtes kehtivad rahvusvahelised konventsioonid ja mitmed nendest on merekeskkonna kaitsele oluliselt kaasa aidanud; siiski on nendel konventsioonidel vähe täidesaatvat jõudu, mis muudab kokkulepitud eesmärkide saavutamise raskeks;
- ülemaailmsel tasandil toimub vähe arvukate strateegiate, konventsioonide ja kokkulepete omavahelist kooskõlastamist. Mitmete merekeskkonna kaitseks sõlmitud rahvusvaheliste kokkulepete rakendamisel ja täideviimisel esineb suuri probleeme. Arvestades teatud tegevuste – nt laevanduse – ülemaailmset iseloomu, on see suureks probleemiks.

Strateegia arengu kaudu, eelkõige merede kaitseks sõlmitud piirkondlike konventsioonide kaudu, on tehtud juba suuri edusamme merekaitse kooskõlastamise suunas. Kohustuse strateegiale kaasa aidata on võtnud Helsingi Komisjon Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse konventsiooniga ning sama on tehtud ühisel ministrite nõupidamisel Bremenis 2003. aasta juunis Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitseks sõlmitud Oslo ja Pariisi konventsioonidega ning ministrite nõupidamisel Catanias 2003. aasta novembris sõlmitud Barcelona konventsiooniga Vahemere kaitseks reostuse vastu.

---

² WWF, 2002.

³ Ühendkuningriigi riigikantslei 2004.

Olemasolevate institutsioonide, poliitikate ja konventsioonide abil saavutatud edusammude kasutamiseks ning uute edusammude võimaldamiseks on vaja selget üldvisiooni merekeskkonna jaoks ja ajaomaseid poliitilisi meetmeid. Tugev ELi merekaitsepoliitika täiendab ja toetab praegust segast institutsioonilist korraldust õiguslikult täitmisele pööratava alusraamistiku loomisega, mille raames saavad liikmesriigid ELi institutsioonide poolse toetusega tegutseda. ELi strateegia hindamatuteks partneriteks on piirkondlikud konventsioonid eelkõige oma pikaajaliste teadusalaste ja tehniliste kogemustega ning võimega olla sillaks ELi ja kolmandate riikide vahel. Arvestades olemasolevat institutsionaalset ja õiguslikku korraldust rahvusvahelisel/ülemaailmsel tasandil (nt IMO, UNCLOS), töötatakse ELi poliitika välja merenduspoliitika rohelise raamatu raames.

4. EBAPIISAVAD ALUSTEADMISED

Hea poliitika on võimalik vaid siis, kui on olemas kõrge kvaliteediga info. Olemasolevad jälgimis- ja hindamisprogrammid pole ei terviklikud ega täielikud. Nende programmide abil kogutud teadmised toovad esile märkimisväärsed lüngad Euroopa merekeskkonna seisundit, olemasolevate meetmete tõhusust ning mitmesuguseid inimtegevuse tulemusel tekkinud ohte ja survetegureid käsitlevas teabes.

Erinevate haldustasandite vahel on vaja uut merekeskkonna jälgimis- ja hindamisprogrammide kontseptsiooni ning uut lähenemist teadusliku teabe kasutamisele, mis võimaldaks leida ja täita lüngad teadmistes, vähendada dubleerivat andmete kogumist ja uurimist ning edendada mereteaduse tulemuste ja andmete ühtlustamist, laialdast levikut ja kasutamist. See peaks sektorite ja institutsioonide tööd olulisel määral tõhustama.

See uus merekeskkonna jälgimis- ja hindamisprogrammide kontseptsioon põhineb olemasolevatel programmidel, kaasa arvatud andmekogumise määrus ühise kalanduspoliitika raames, ning on suunatud täieliku kooskõla tagamisele komisjoni uute initsiatiividega INSPIRE ja GMES.

5. PROBLEEMIGA TEGELEMINE

Olemasolevad meetmed ja tehtud pingutused merekeskkonna kaitseks pole soovitud kaitse ja säilitamise taseme saavutamiseks piisavad.

Bioloogilise mitmekesisuse edasise vähenemise ja merekeskkonna halvenemise ärahoidmine ning merekeskkonna bioloogilise mitmekesisuse taastamine nõuab terviklikku kaitse ja taastamise poliitikat, mis võtab arvesse kõikvõimalikke survetegureid ja määrab kindlaks rakenduslikud eesmärgid ja tegevuse.

5.1. Strateegia üldine eesmärk

Strateegia eesmärk on Euroopa ookeanide ja merede kaitse ja taastamine ning inimtegevuse säästlikul viisil toimumise tagamine, nii et praegused ja tulevased põlvkonnad saaksid rõõmu tunda ja kasu bioloogiliselt mitmekesisest ja dünaamilistest ookeanidest ja meredest, mis on turvalised, puhtad, tervislikud ja tootlikud.

5.2. Strateegia põhielemendid

Kui EL tahab seda ambitsioonikat eesmärki saavutada, on vaja uut lähenemist ja uusi põhimõtteid ELi tulevase strateegia väljatöötamiseks ja rakendamiseks. Need on järgmised:

- **kahetine ELi tasandil/piirkondlik lähenemine**, kus määratakse ELi tasandil kindlaks liikmesriikide ja ELi ookeanide ja meredega piirnevate kolmandate riikide vahelise koostöö ühised põhimõtted, kuid jäetakse meetmete planeerimine ja täideviimine piirkondlike tasandite hooleks, et oleks võimalik arvestada merepiirkondade erinevate tingimuste, probleemide ja vajadustega, mis nõuavad erilahendusi;
- **teadmistel põhinev lähenemine**, et saavutada teabel põhinev poliitiliste otsuste tegemine;
- **ökosüsteemil põhinev lähenemine**, mis võimaldab merekeskkonda mõjutava inimtegevuse terviklikku juhtimist, et edendada ookeanide ja merede säilitamist ja säästlikku kasutamist õiglasel viisil;
- **koostööl põhinev lähenemine**, mis võimaldab oluliste huvigruppide laialdast hõlmamist ning lihtsustab koostööd merede kaitseks sõlmitud piirkondlikke konventsioonidega.

5.3. Uute poliitiliste vahendite vajadus

Kui EL tahab merekeskkonna seisundit kaitsta ja säilitada, on vaja võtta rangemad meetmed ning EL peab ennast varustama vahenditega, et oma eesmärgi saavutada. Tugevama koostöö raamistik peaks tagama:

- Euroopa ookeanide ja merede kõrgetasemelise kaitse;
- parema teadmistebaasi, et anda rohkem teavet poliitiliste otsuste tegemiseks;
- terviklikud ja majanduslikult efektiivsed meetmed survetegurite vähendamiseks;
- tõhusa jälgimise ja hindamise, et tagada eesmärkide saavutamine ja meetmete tõhusus.

Kaalutud on mitmeid võimalusi (lisateavet ohtude ja survetegurite kohta vaata strateegiaga kaasasolevast mõjude hindamisest). Esimene võimalus oleks olnud parandada olemasolevaid õigusakte ja poliitikaid, mis mõjutavad merekeskkonda. Pärast üksikasjalikku hindamist sellest võimalusest loobuti, sest see poleks olnud piisav lepingus nõutud merekeskkonna kõrgetasemeliseks kaitseks: eri valdkondade poliitikas käsitletakse mere ökosüsteemi komponente pigem eraldi kui üheskoos ning nende eesmärgid on tihti erinevad või koguni vastukäivad.

Teine võimalus oleks olnud edendada koostööd liikmesriikide vabatahtlikult võetud kohustuste ja merede kaitseks sõlmitud piirkondlikke konventsioonide kaudu. Siiski poleks tugevama koostöö raamistiku loomine olnud võimalik, kui liikmesriikidel oleksid sellise vabatahtliku kokkuleppe raames olnud vabad käed madaldada ühepoolset kaitsetaset nende arvates piisavale tasemele või mitte panustada parema teadmistebaasi arengusse või keelduda võtmast majanduslikult efektiivseid meetmeid, lükates nii koorma teiste kaela. Sellepärast lükati ka see võimalus tagasi.

Ülalnimetatud arvestades on komisjon arvamusel, et strateegia eesmärgi saavutamiseks on vaja siduvat õiguslikku kohustust. Meetmete valikul on otsustatud paindliku lähenemise kasuks, mis võtab arvesse lähimuspõhimõtet. Komisjon soovitab merekeskkonna strateegia direktiivi, mille eesmärgid on küll ambitsioonikad, kuid mis jätab vahendite valikul teatud mänguruumi. Kindlaks määratud vahendid, oleks olnud vale tee, sest need poleks võimaldanud piirkondlike eripäradega arvestada.

5.4. Merekeskkonna strateegia direktiivi põhijooned

Eesmärk on saavutada Euroopa merekeskkonna hea keskkondlik seisund aastaks 2021. Nimetatud kuupäev langeb kokku vee raamdirektiivi raames tehtud vesikonna majandamiskava esimese läbivaatamisega, mis võimaldab mõlema direktiivi edasist rakendamist kooskõlastada.

Direktiivis määratakse kindlaks ainult ühised eesmärgid ja põhimõtted ELi tasandil. Direktiivis määratakse vastavalt hüdroloogilistele, okeanograafilistele ja biogeograafilistele iseärasustele kindlaks Euroopa merepiirkonnad ning võimalikud alampiirkonnad, mis on strateegia rakendamisel haldusüksusteks. Konkreetseid juhtimismeetmeid ELi tasandil kindlaks ei määrata.

Liikmesriigid peavad kõigi oma haldusalas või jurisdiktsiooni all olevate merevete kohta, mis jäävad teatavasse merepiirkonda või allpiirkonda, tihedas koostöös välja töötama merekeskkonna strateegiad, mis hõlmavad merekeskkonda mõjutavate survetegurite ja ohtude hindamist, piirkondlikke keskkonnavalasid eesmärke, näitajaid ja jälgimismeetmeid nende eesmärkide suunas tehtud edusammude hindamiseks. Vastavalt sellele palutakse liikmesriikidel tihedas koostöös teiste liikmesriikide ja asjaomaste kolmandate riikidega välja töötada ja rakendada meetmeprogrammid hea keskkondliku seisundi saavutamiseks. Selleks julgustatakse neid töötama merede kaitseks sõlmitud piirkondlike konventsioonide raames.

Kui liikmesriigi tõstatatud küsimused langevad ühenduse pädevusse, palutakse liikmesriikidel sellest komisjoni teavitada. Komisjon võib selgitada, kuidas seda probleemi vastavalt ELi poliitikale lahendatakse või, kui vajalik, viidata kavandatud kohandustele või meetmetele, mis tuleb võtta nt ühise kalanduspoliitika või ühise põllumajanduspoliitika juhtimise ja tavapärase poliitilise otsustusprotsessi raames. Kui küsimused käsitlevad ülemaailmsete kokkulepete ja konventsioonide nagu UNCLOS ja IMO raames toimuvaid tegevusi, võidakse nendes organites välja töötada kooskõlastatud ELi seisukoht.

Direktiivis sätestatakse teatud eriolukorrad ja -valdkonnad, milles liikmesriigil oleks teatud merepiirkondade eripärade tõttu võimatu seatud keskkonnavalasid eesmärke täielikult saavutada.

Rakendamine toimub iteratiivselt ning juhtimist saab kohandada korrapäraste ülevaatuste abil, võttes arvesse jälgimisprogrammide abil saadud andmeid, uusi arenguid ja võetud meetmete mõjusid.

6. SÜNERGIA TEISTE POLIITIKAVALDKONDADEGA

6.1. Tulevane ELi merepoliitika

Komisjoni 2005. aasta mai teatises ELi tulevase merenduspoliitika kohta rõhutatakse, et üha enam saadakse rahvusvahelisel tasandil aru, et merendusala küsimused on väga kompleksed ning selleks, et tõhusalt majandada mere omavahel konkureerivaid kasutusalasid ja toetada merede kasvupotentsiaali nende ökosüsteeme kahjustamata, on vaja terviklikku lähenemist.

Strateegia hoolitseb keskkonnavalaste küsimuste parema koordineerimise eest ning seda võib pidada tulevase merenduspoliitika „keskkonnasambaks“. Strateegias määratakse kindlaks vajalikud meetmed mere ökosüsteemi kaitseks, millest sõltuvad jätkusuutlik jõukus, tootlikkus ja tööhõivevõimalused ning laiemalt võttes ookeanidest ja meredest tulenev inimeste heaolu.

Tulevase merenduspoliitika üks kesksetest küsimustest on üldise reguleeriva raamistiku loomine ookeanide ja merede kasutamiseks, pidades silmas erinevaid kasutajaid ja kasutusvaldkondi. Seda küsimust käsitletakse merenduspoliitika rohelises raamatus. Merendusstrateegias ette nähtud halduskord on esimeseks sammuks. Merenduspoliitika laiemal reguleeriva raamistiku väljatöötamisel tuleks arvesse võtta ka väga suuri juriidilisi ja poliitilisi eripärasid Euroopa piirkondlikes meredes, mis ulatuvad seitset ELi liikmesriiki ja Vene Föderatsiooni hõlmavast Läänemerest kuni Vahemereni, kus majandusvööndeid pole ametlikult kindlaks määratud ning EL peab tegema koostööd paljude kolmandate riikidega.

6.2. Muud ELi poliitikavaldkonnad

6.2.1. Sünergia teiste keskkonnavalaste meetmete ja algatustega

Kuigi ELi tasandil on võetud mitmeid meetmeid ja tehtud mitmeid algatusi, mis aitavad merekeskkonna kaitsele teatud määral kaasa, pole need meetmed siiski spetsiaalselt merekeskkonna kaitseks kavandatud.

- Vee raamdirektiivi rakendamine aitab magevee kvaliteedi parandamisega oluliselt kaasa keskkonna kaitse parandamisele merede maismaale ulatuvates valgalades. Ühise rakendamisstrateegia kaudu vee raamdirektiivi rakendamisprotsessi üle järelevalvet teostavate komisjoni ja liikmesriikide veepoliitika eest vastutavate isikute regulaarsed arutelud strateegia ja vee raamdirektiivi omavaheliste seoste üle jätkuvad, et minevikus saadud kogemuste põhjal sünergiat optimeerida.
- Prioriteediks jääb ka teiste oluliste ELi veealaste õigusaktide (asulareovee puhastamist ja nitraate käsitlevate direktiivide) rakendamine sest see aitab vähendada mere eutrofeerumist.
- Jätkuvad pingutused kliimamuutuste vastu võitlemises aitavad kaasa strateegia eesmärkide saavutamisele. Seoses sellega tuleks tasakaalustatult hinnata avamere tuuleenergia panust kasvuhoonegaaside heidete vähendamisse, võttes arvesse nii keskkonnavalaseid kui ka konkurentsivõime aspekte.
- Strateegias ei jäeta kõrvale ega väldita elupaikade direktiivi ja linnudirektiiviga kindlaks määratud merekeskkonda käsitlevaid kohustusi. Strateegias nähakse ette ka

pikaajaline toetus nende elupaikade ja liikide kaitseks ning taastamiseks, seda eriti merekeskkonna tingimuste laialdasema parandamisega.

- Arvestades asjaolu, et rannikualad ja merekeskkond on omavahel lahutamatult seotud, luuakse strateegia rakendamisega toetav raamistik rannikuvööndi tervikliku haldamise soovitusel ette nähtud riiklike strateegiate jaoks ning ruumilise planeerimise jaoks üldiselt.
- Arvestatav sünergia saavutatakse strateegia ja teiste kuuenda keskkonnavalase tegevusprogrammi raames välja töötatud temaatiliste strateegiate vahel, nagu õhu, mullastiku, pestitsiidide, ringlussevõtu, loodusvarade ja linnakeskkonna strateegia. Nõnda näiteks käsitletakse laevaliikluse heiteid õhustrateegias ja eriti hiljuti vastu võetud direktiivis laevakütuste väävlisisalduse kohta.
- Keskkonna ja tervishoiu strateegias ette nähtud merefauna ja -floora saastumise uurimine aitab strateegiale samuti kaasa.

6.2.2. *Pingutuste jätkumine keskkonnaküsimuste kaasamiseks*

- Kalanduspoliitika annab oma panuse ühise kalanduspoliitika ja selles ette nähtud keskkonna parandamise meetmete kaudu, mis peaksid püütavate kalavarude ja mitesihthiikide ning ökosüsteemide bioloogilisele mitmekesisusele positiivset mõju avaldama. Sünergia luuakse vastloodud piirkondlike nõuandekomisjonidega. Arvestades prioriteetseid meetmeid strateegia rakendamiseks piirkondlikul tasandil, võib vaja olla võtta uusi meetmeid kalanduse juhtimiseks, mida tuleks ühise kalanduspoliitika raames arvestada.
- Oluline roll on ka viimastel aastatel ELi tasemel vastu võetud laialdastel meresõiduohutust käsitlevatel õigusaktidel. Strateegia raames piirkondlikul tasandil läbi viidud hindamised võivad näidata, et on vaja teha täiendavaid jõupingutusi ja algatusi, et vähendada laevaliikluse mõjusid keskkonnale, näiteks arendada alternatiivseid vahendeid toornafta ja naftasaaduste transpordiks torujuhtmetes või raudteel.
- Maismaal toimuv inimtegevus avaldab olulist mõju merekeskkonna kvaliteedile ja see rõhutab merekaitse aspektide kaasamise tähtsust olulistesse poliitikavaldkondadesse, nagu põllumajandus, energeetika, tööstus, turism ning rannikualade arendamine ja piirkondlik areng. Merestrateegia ja Euroopa Liidu äärealade rannikupiirkondade vahelisele suhtele on vaja pöörata erilist tähelepanu.
- ELi seitsmendal teadustegevuse raamprogrammil on tähtis osa mere ökosüsteemide ja dünaamilisuse ning samuti mereressursside säästliku kasutamise uurimisega tegelevate rakenduslike teadusuuringute hoogustamisel.
- Aktiivselt tuleks tegeleda meetmetega, mis on vajalikud merekeskkonnale mõju avaldavate tööstus- ja majapidamisjäätmete nõuetekohase haldamise tagamiseks ühenduse eeskirjade alusel. Tuumajäätmete tõhusa käitlemise osas tahaks komisjon rõhutada oma hiljutise sellekohase ettepaneku vastuvõtmise tähtsust.

6.2.3. *Rahvusvaheline mõõde*

Strateegia rakendamine võimaldab ELil oluliste rahvusvaheliste lepetega võetud kohustusi täita ning suurendab ELi panust ülemaailmsel tasandil kokkulepitud eesmärkidesse. Samuti julgustatakse liikmesriike ratifitseerima ja rakendama rahvusvahelisi konventsioone, mille eesmärk on merekeskkonda kaitsta (nt rahvusvaheline konventsioon laevade ballastvee ja selle sette kontrolli ja käitlemise kohta ning rahvusvaheline konventsioon laevade kahjulike veeorganismide süsteemide järelvalve kohta). Kuna merekeskkond on piiriülene, jäävad ELi pingutused merekeskkonna kaitse edendamiseks ülemaailmsel tasandil prioriteetseks, kaasa arvatud sellises tundlikus valdkonnas nagu süvaveeressursside säästmine ja kasutamine.

EL jätkab juhtrolli mängimist ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni raames vastu võetud otsuste rakendamisel, mille eesmärk on ülemaailmselt peatada bioloogilise mitmekesisuse hävimine. Strateegia tugevdab ELi pingutusi merekeskkonda käsitlevate eesmärkide kaasamiseks ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni. Komisjon teeb pingutusi, et muuta ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni raames arengumaadega sõlmitud kalanduslepingud jätkusuutlikumaks.

ELi arengukoostööpoliitika jääb ka tulevikus oluliseks, et toetada arengumaade pingutusi oma mereressursside kaitsmisel, säilitamisel ja säästval kasutamisel, seda ka laevade lammutamise osas.

6.3. **Koostöö kolmandate pooltega**

6.3.1. *Koostöö merede kaitseks sõlmitud piirkondlikke konventsioonidega*

Merede kaitseks sõlmitud piirkondlike konventsioonide raames toimuvad foorumid, kus ühendus, ELi liikmesriigid ja kolmandad riigid koostööd teevad ja mille käigus on saadud palju uusi teadmisi. Neid foorumeid tuleks kasutada, et koordineerimist parandada. Strateegia muudab nende konventsioonidega tihedama koostöö tegemise lihtsamaks ning soodustab nendevahelist kogemuste vahetamist ja vastastikust täiendamist. Nii luuakse optimaalseim koostööraamistik, mis tänu sellele, et ei moodustata spetsiaalset struktuuri, võimaldab ka oluliselt kulusid kokku hoida.

6.3.2. *Koostöö kolmandate riikidega*

Strateegia eesmärk on suurendada interaktsiooni kolmandate riikidega, kellega EL ookeane ja meresid jagab. Oluline tähtsus on siinkohal nii ELi ja kolmandate riikide kahepoolisel koostööl, mis hõlmab ka enamike naaberriikidega sõlmitud partnerlus- ja koostöölepinguid, kui ka Euroopa naabruspoliitika raames välja töötatud tegevuskavadel. ELi ja Venemaa vaheline dialoog energeetikaküsimustes aitab merekeskkonna kaitsele samuti kaasa, sest suurendatakse nafta maismaatranspordi osakaalu ning muudetakse nafta meretransport ohutumaks.

Vajalikud finantsvahendid tuleks kättesaadavaks teha olemasolevate või tulevaste mehhanismide kaudu, millega toetatakse koostööd asjaomaste kolmandate riikidega – eriti Euroopa naabruspoliitika ja teiste asjaomaste rahastamisvahendite raames.

7. KOKKUVÕTE

Merekeskkond on ohus. See nõuab tõhusaid ELi meetmeid, sest ressursside tõhus kaitse on jätkusuutliku jõukuse saavutamise ja Euroopa ookeanide ja meredega seotud töökohtade loomise ning ka elukvaliteedi parandamise eeltingimuseks. Merekeskkonna tõhus kaitse võib oluliselt kaasa aidata ELi praegustele püüdlustele oma majandust hoogustada ja taaselustada.

Strateegia vaadatakse üle 2010. aastal ja seda arvestatakse kuuenda keskkonnavalase tegevusprogrammi lõplikul hindamisel.